

دربی زلزله یکشنبه شب کرمانشاه دستورات روحانی برای تسریع کمک رسانی به زلزله زدگان

گروه سیاست: رئیس‌جمهور در تماس تلفنی با استاندار کرمانشاه، در جریان تازه‌ترین گزارش‌ها درباره زلزله ۶٫۴ ریشتری یکشنبه‌شب در حوالی قصرشیرین و سرپل‌ذهاب قرار گرفت و بعد از بررسی آخرین گزارش‌ها، دستورات لازم را صادر کرد.

صفحه ۲

سه‌شنبه ۶ آذر ۱۳۹۷ • ۱۹ ربیع‌الاول ۱۴۴۰ • ۲۷ نوامبر ۲۰۱۸

تیتراها

مدیرمسئول روزنامه «شرق» با اشاره به انتخابات مدیران مسئول مطبوعات در هیئت نظارت

می‌خواهیم سنت مادام‌العمری را بشکنیم

حضور در این انتخابات مانند بازی در زمین شیب‌دار است

صفحه ۲

مروری بر زندگی آیت‌الله گلبایگانی به بهانه ازدواج فرزند سیدحسن خمینی با نتیجه‌آیت‌الله

پیوند نتایج

صفحه ۲

بررسی قابلیت اتصال کارت سوخت به کارت بانکی

سایه سهمیه‌بندی بر سر بنزین

صفحه ۴

گفت‌وگو با ایرج اسکندری

هنر مند هم متعهد است هم انقلابی

صفحه ۱۰

نظر فراکسیون‌ها درباره هیئت‌عالی نظارت

دور تازه تحدید مجلس

صفحه ۲

سرنوشت

سکه‌های سلطان

عبدالله تاصری

صفحه آخر

حرف اول

فرصت‌سازی اعتراضات صنفی

صالح نیک‌بخت • حقوق‌دان

اعتراضات مدنی و صنفی گروه‌های مختلف اجتماعی در بیشتر موارد بر مبنای واقعیت‌های اجتماعی و مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم و خواست‌های طبقات و اقشار معترض به وجود آمده است. کسانی که در زمینه مسائل اجتماعی فعالیت می‌کنند، بر این باورند که سایر اقشار جامعه در مواجهه با این اعتراضات نظیر آنچه در کارخانه هفت‌تپه رخ داده، ضمن رد هرگونه تنش‌آفرینی، پیگیری درست مطالبات صنفی این اقشار اعم از معلمان، کارگران، کامیون‌داران و دیگر اقشاری که یا بنض فعالیت اقتصادی جامعه و تولید را در دست دارند یا از طریق فرزندان مردم با تمامی خانواده‌ها در ارتباط هستند، خواسته‌ای طبیعی می‌دانند. وانگهی نخستین پژواک خواسته‌های آنان در همه کشور به علت همگانی بودن آن خواسته‌ها، بازتاب عمومی پیدا می‌کند. باید پذیریم خواست آنان، مسئله گروه یا شخصی و طبقه خاصی نیست و حوزه جغرافیایی و انسانی خاصی را نیز دربر نمی‌گیرد. به نظر می‌رسد باید در مقام یافتن راه‌حل و پاسخ صحیح برای آن بود و از نسبت دادن آن به خارج اجتناب کرد. بدون توجه به عمق موضوع و بررسی ابعاد خواسته‌ها و بدون تدبیر، نمی‌توان راه‌حل مناسب برای آن پیدا کرد. خواسته‌ها مشکلات اقتصادی و اجتماعی است؛ راه‌حل آن هم در حوزه اقتصادی و اجتماعی یافت می‌شود.

گروهی از حقوق‌دانان در بیانیه‌ای که چندی‌پیش منتشر کردند، ضمن حمایت از خواسته‌های قانونی مطرح شده در زمینه مطالبات، بر این امر تأکید کردند: اعتراضات مدنی و صنفی مردم نمادی از پویای اجتماعی و نشانه‌ای از افزایش آگاهی جمعی و رشد و بالندگی جامعه است و می‌تواند طلیعه روشنی را استقرار دموکراسی و تثبیت آن در جهت پیشرفت کشور باشد. توجه به دغدغه‌های صنفی و مدنی مردم از این جهت اهمیت دارد که کارگران، معلمان و سایر اقشار تآکون با پرهمز از هر گونه روش خشونت‌آمیز، بهانه‌ای یا دسیسه‌ای برای تشویش افکار و ضامن ابراز خواسته‌های خود، درایت و توجه خویش را به ضرورت درپیش‌گرفتن روش قانونی و مسالمت‌آمیز ابراز کرده‌اند. به همین دلیل خروج از روش تساهل و مدارا این اعتراضات را به فازی دیگر می‌کشاند.

ادامه در صفحه ۱۳

فرستاده اقتصادی آلمان درگفت‌وگو با «شرق»

آخرین امید اروپا برای ارتباط با ایران

گروه اقتصاد: داکمار فن بن‌اشستاین، فرستاده اقتصاد آلمان در ایران و مدیرعامل اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان، اگرچه برای رسانه‌های اروپایی که مسائل مرتبط با ایران و برجام را دنبال می‌کنند، چهره‌ای شناخته‌شده است، اما برای عموم مردم ایران...

صفحه ۵

سال شانزدهم • شماره ۳۳۰۱ • ۱۶ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

سرمقاله

انتخابات الکترونیکی نه مجازی

کامبیز نوروزی • حقوق‌دان

نکته اول این است که هیئت نظارت بر مطبوعات و خبرگزاری‌ها، مهم‌ترین سازمان و نظام نظارت بر رسانه‌هاست. در این هیئت، مقامات و اشخاص مختلفی عضویت دارند که فقط یک نفر از آنان نماینده مدیران مسئول است؛ توجه به این نکته اهمیت نماینده مدیران مسئول در این هیئت را نمایان می‌کند. از طرف دیگر، به موجب قانون مطبوعات، نماینده مدیران مسئول از سوی خود مدیران مسئول انتخاب می‌شود؛ بنابراین این انتخابات امری جدی و مهم برای سرنوشت رسانه‌هاست و نمی‌توان آن را ساده تلقی کرد. در شرایط دشواری که مطبوعات، خبرگزاری‌ها و وب‌سایت‌های خبری در آن به سر می‌برند، نماینده منتخب مدیران مسئول در هیئت نظارت می‌تواند نقش مهمی را برای اجرای درست قانون در این هیئت بر عهده بگیرد. ضامن اصلی انتخاب یک مدیرمسئول حرفه‌ای و مطلع از دشواری‌های مدیریت رسانه، در انتخابات مدیران مسئول است. از گذشته این انتخابات طبق آیین‌نامه‌ای انجام می‌شد که به تصویب هیئت وزیران رسیده بود. در این آیین‌نامه، در ماده ۳۳ شده است: «جلسه انتخاب نماینده مدیران مسئول با حضور اکثریت مطلق مدیران مسئول رسمیت می‌یابد و اخذ رأی به صورت مخفی خواهد بود و نماینده انتخابی باید اکثریت مطلق آرای حاضران را به دست آورد». سال‌ها انتخابات مدیران مسئولان در هیئت نظارت با همین منوال انجام شد. در لایحه سال ۹۵ یک تبصره به ماده ۳۳ اضافه شد که در آن آمده است: «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است ظرف یک سال... تمهیدات لازم برای الکترونیکی‌شدن انتخابات مدیران مسئول را فراهم آورد». در دوره گذشته انتخابات مدیران مسئول و انتخابات کنونی، کلمه «الکترونیکی» به انتخابات مجازی عملاً تغییر پیدا کرده است. این تغییر از منظر حقوقی قابل نقد و محل اشکال جدی است. آنچه در این دو دوره انجام شده، به این ترتیب است که مدیران مسئول واجد شرایط رأی دادن، در هر نقطه‌ای که حضور داشته باشند، در هر محل یا هر شهر و حتی هر کشوری، رأی خود را از طریق شبکه جهانی اینترنت اعلام می‌کنند. این شیوه انتخابات در واقع انتخابات مجازی است. نه انتخابات الکترونیکی. در واژه‌شناسی انتخابات، انتخابات الکترونیکی به انتخاباتی گفته می‌شود که رأی‌دهنده با حضور در حوزه رأی‌گیری، رأی خود را به‌جای آنکه روی کاغذ نوشته و در صندوق بیندازد، از طریق دستگاهی که به آن POS می‌گویند، ثبت می‌کند. در انتخابات الکترونیکی، فرد در محل حضور یافته و احراز هویت می‌شود. تفاوت انتخابات کاغذی و انتخابات الکترونیکی صرفاً در شیوه ثبت اسم کاندیدای مدنظر است. چه در انتخابات به شیوه سنتی کاغذی و چه در انتخابات به شیوه مدرن الکترونیکی، رأی‌دهنده در حوزه رأی‌گیری حاضر می‌شود، با ارائه مدارک شناسایی معتبر احراز هویت می‌شود، و رای خود را ثبت می‌کند و رای او مخفی می‌ماند. این ویژگی‌ها کاملاً قطعی و خدشه‌ناپذیر است؛ کمالیکه در انتخابات مجلس و ریاست‌جمهوری و مباحثی که در وزارت کشور درباره برگزاری انتخابات الکترونیکی مطرح شده نیز همین شکل و شیوه مدنظر بوده است. تبدیل انتخابات الکترونیکی به مجازی، اشتباهی بزرگ است که کاملاً با مقررات مندرج در آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران مخالف است. طبق ماده ۳۳ آیین‌نامه، اولاً باید مکان و زمان معینی برای برگزاری انتخابات تعیین شود، ثانیاً رأی‌دهندگان باید در محل «حاضر» باشند و ثالثاً اکثریت مطلق «حاضران»، تعیین‌کننده برنده انتخابات است. اجرای انتخابات به شکل اینترنتی عملاً و به خطا، ناسخ تمام ماده ۳۳ است؛ زیرا در انتخابات اینترنتی به شکلی که در این دو انتخابات برگزار شده است، هیچ مکانی برای حضور وجود ندارد و کسی در جلسه‌ای حاضر نمی‌شود؛ چراکه اساس جلسه‌ای برگزار نمی‌شود. طبق آیین‌نامه، باید اکثریت حاضران رأی بدهند تا فردی انتخاب شود. اما در انتخابات اینترنتی اصلاً حضارانی وجود ندارد. از نظر اصول تفسیر قانون، تبصره باید در توضیح و اجرای اصل ماده، تفسیر شود. مجری یا قاضی یا مفسر قانون نمی‌تواند یک تبصره را طوری تفسیر کند که اصل ماده را از بین ببرد و آن را کلاً بلاموضع کند. وقتی آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات از کلمات مرسوم و شناخته‌شده‌ای که معنای آنها در عرف خاص و عام کاملاً روشن است، استفاده می‌کند، تبصره این ماده نیز باید آن مفاهیم را رعایت کند.

ادامه در صفحه ۶

پایان بدون نتیجه مهلت ۱۰روزه اعلام نظر وزارت کشور درباره حناچی، شهردار منتخب

مهلت تمام شد، حکم نیامد

صفحه ۱۳

نخستین شهردار غیرسیاسی تهران در انتظار حکم

شهریاران سیاسی پایتخت

صفحه ۶

طرح: حسن صافی

یادداشت

دزدان با چراغ

به سومین دهه کار حرفه‌ای خود وارد می‌شوم، ریشه این مشکلات را در سیاست‌گذاری‌های غلط و نداشتن درک درست از جایگاه و نقش علم دانم. علم در ایران سابقه‌ای بسیار طولانی دارد. درست در زمانی که اروپا در اوج قرون وسطا بود، علم در جامعه ایران با ورود اسلام احترام و جایگاه خود را تقویت کرد. علم جدید که بعد از تأسیس دارالفنون به ایران آمد، اگرچه طبق نقشه راه بزرگانی مانند امیرکبیر به دنبال مدرن‌کردن ایران و استفاده از فواید آن برای توسعه ایران بود، اما خیلی زود مسیر خود را به سوی ایجاد یک طبقه اجتماعی (دکتران و مهندسان) در سلسله مراتب طبقات گذشته (حاکمان، نظامیان، دهقانان، بازاریان و روحانیان) عوض کرد. متأسفانه دو بال اصلی علم که شامل شناخت حقایق علمی و استفاده از علم در تعیین ضوابط و اصول زندگی اجتماعی، مدیریتی، اقتصادی، صنعتی، بهداشتی و رفاهی است موفقیت لازم را نداشت. به عقیده نگارنده وابستگی اقتصادی ما به درآمدهای نفتی و کم‌رنگ‌بودن شایسته‌سالاری و توانمندی علمی در کسب جایگاه مدیریتی از عوامل اصلی این ناکامی است. به همین دلیل «علم واقعی» یا «ظاهر علمی» تبدیل شد و فارغ‌التحصیلی از دانشگاه بُعدی تجملی (لاچری) در شخصیت و روابط اجتماعی ایجاد کرد. فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از کارکردن بی‌نیاز شدن و از این طریق راحت‌تر به درآمدهای نفتی دسترسی پیدا کردند. گسترش بی‌حساب‌و‌کتاب دانشگاه‌ها و راه‌اندازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ و دستورالعمل‌های دانشگاه‌ها برای ارتقا و ترفیع اعضای هیئت علمی، مقاله‌نویسی دستوری را در صدر برنامه‌های دانشگاه‌ها قرار داد. این روند مسابقه‌ای غیرمنطقی برای بالابردن تعداد (و نه کیفیت مقالات)، بدون اختصاص بودجه مناسب پژوهشی در دانشگاه‌ها راه انداخت. مدیران و سیاست‌گذاران علمی که آشنایی چندانی با ماهیت علم مدرن نداشتند، به اشتباه ارتقای علمی کشور را برابر افزایش شمار مقالات دانستند، بدون آنکه بدانند مقاله هم مانند خودرو و ساختمان و هر تولید دیگری اگر بی‌کیفیت باشد، می‌تواند باعث کشتن و سوختن شما شود یا روی شما خراب شود. ولی وقتی بقای اعضای هیئت علمی یا پیمودن پله‌های ترقی شمارش مقاله شد، افراد بدون رعایت هنجارها و ضوابط اخلاقی علمی شروع به انتشار مقاله و گرفتن مدارج کارشناسی ارشد و دکترا کردند و یکی یکی دانشیار و استاد شدند.

ادامه در صفحه ۶

یادداشت

نوربخش؛ انسانی الگو

...و فعالیت کرد. وجه مشخصه ایشان آن بود که در هر موقعیتی کارش را با عشق و علاقه و متعهدانه انجام می‌داد. شاهد فعالیت‌های او، هرگز ذره‌ای از بی‌علاقگی به کاری که به آن مشغول بود، در او حس نمی‌کرد؛ به عبارتی یا کاری را قبول نمی‌کرد که چندین مورد شاهد بودم که به ایشان مسئولیتی پیشنهاد شده بود و می‌گفت من علاقه‌ای و تمایلی به این کار ندارم، یا مسئولیتی را که می‌پذیرفت به نظر من قبل از پذیرش مسئولیت عشق و تعهد به انجام آن کار را درخود نهاده نمی‌کرد. به همین دلیل است که همه کسانی که در جهاد دانشگاهی، تأمین اجتماعی و نظام پزشکی با ایشان همکار بوده‌اند، معتقدند که دکتر نوربخش کارش را با عشق و علاقه انجام می‌داد و کم‌کاری نداشت. ۳- خلوص نیست: از دیگر صفات بارز دکتر نوربخش دل پاک و خلوص در نیت بود. به اعتقاد نگارنده کاری که آثارش بر دل می‌نشیند و مورد اقبال این نفعان قرار می‌گیرد، برگرفته از نیت پاک فاعل کار است. در خصوص دکتر نوربخش این خصلت بارز بود. از همین روی بود که دکتر نوربخش لجاجت نداشت؛ اگرچه در انجام کار سرسخت بود و محدودیتی برای انجام کار قائل نمی‌شد. در موارد زیادی شاهد بودم که حتی درباره موضوعی با ایشان صحبت می‌کردم و یادآور می‌شدم که بهتر است کار به گونه دیگری انجام شود و می‌گفت من اصراری بر انجام کار به روشی که گفتم ندارم، بلکه تأکید بر آن است که این کار را برای مردم انجام دهیم، اگر شما فکر می‌کنید به روشی که شما می‌گویید بهتر است، همان روش را دنبال می‌کنیم. سرسختی در انجام کار در کمال انعطاف‌پذیری را وجه مشخصه ایشان می‌دانم. ۴- از حق خودش می‌گذشت: دکتر نوربخش حقوق دیگران، به‌ویژه محرومان (مستمری‌بگیران، بازنشستگان و...) را بر حقوق خود و حتی خانواده‌اش ترجیح می‌داد. در دوره آشنایی و همکاری با ایشان ده‌ها بار شاهد بودم که از حقوق حقه خود و خانواده‌اش می‌گذشت تا حقوقی برای صاحبان تأمین اجتماعی به دست آورد. ایشان تعهداتی را برای خودش ایجاد کرده بود، نظیر خدمت به بیماران محرومی که به دارالشفاي حرم حضرت عبدالعظیم حسنی مراجعه می‌کردند که در این زمینه همواره اولویت قائل بود و گاهی تا پاسی از شب گذشته در سازمان راهی درمانگاه می‌شد و تا نیمه‌شب در حرفه‌ای (نظام پزشکی و...) خدمات درمانی

ادامه در صفحه ۴

حسین آخانی
استاد دانشگاه تهران

عباس کبریایی‌زاده
رئیس سابق هیئت مدیره
سازمان تأمین اجتماعی